

Erkänner vi detta, och det är svårt att undvika det med mindre förnuftet avskrivs eller fördunklas, måste vi också erkänna att rustningar, tillräckliga för att åtminstone göra ett framgångsrikt försvar möjligt, är ofrånkomligt nödvändiga. Det duger inte att säga att vi skall försvara oss, men bara en liten smula, bara med dåliga vapen, bara i visshet om att snabbt bli besegrade. Likväl är det i denna tankelättjans och tveksamhetens grop där de svenska statsmakterna just nu

har sin varelse. Regeringen har förklarat att vi under alla omständigheter skall försvara vår frihet, även om vi blott har underlägsna och dåliga vapen, medan våra motståndare har atombomber. Det självklart riktiga militära påpekandet att då kan vi inte försvara oss med någon effekt bestrides inte av någon. Och likväl drar man inte slutsatsen att vi måste skaffa oss bättre vapen. Ja, i stället söker många komma ifrån problemet genom att tala om att dessa nya vapen är ohyggliga — alldeles riktigt, men det är därför de gör vårt nuvarande försvar otillräckligt. Dessa besvärjelseförsök är, för att än en gång citera Steffen, lika meningslösa "som katolikernas processioner och böner, användas som botemedel mot kolera eller jordbävning".

I sin senaste skrift, "Sveriges försvar och atombomben", har överste Alf Meyerhöffer givit ett värdefullt bidrag till debatten genom att i detalj klarlägga varför vi behöver de taktiska atomvapnen som i främsta rummet är avsedda för defensivt bruk. (De som förnekar skillnaden mellan taktiska och andra atomvapen kan likaväl säga att det inte finns någon klar skillnad mellan olika krigsfartyg och att vi därför inte bör ha torpedbåtar när vi inte har slagskepp.) Hr Meyerhöffer kommer inte, kan inte gärna komma, med nya principiella synpunkter, men han diskuteras sakkunnigt och i stort sett försiktigt hur försvaret i skilda hänseenden är helt beroende av att de moderna vapnen blir tillgängliga. Det väsentliga är

det uppenbara och ostridiga att atomvapen är ojämförligt starkare än andra vapen och att man därför inte kan värja sig utan dem, lika litet som ett folk med bågar kunnat stå emot ett folk med bössor eller ett folk utan flyg ett folk med ett starkt flygvapen. Utpressning genom atombombshot kan tvinga oss till kapitulation. Ett isolerat krig mot Sverige kan slå ned oss på några få dagar utan att hjälp utifrån hinner fram eller kan bli effektiv eller alls lämnas; även i det mera antagliga fallet av ett allmänt krig kan vi bli försatta ur stridbart skick innan hjälp kan ges. Stora områden måste omedelbart uppges åt angriparen; redan nu har det ju deklarerats att Stockholm skall utrymmas. Motståndsviljan kan inte bevaras då vi blir halvt vapenlösa i förhållande till fienden. Framför allt: vår svaghet utsätter oss för större risker än andra, vår utsikt att undgå krig blir mindre.

Allt detta är obestridligt, och ingen har såvitt bekant sagt emot det (kritiken flyr till allmänna uttalanden om atomkrigets fruktansvärda verkningar). Att statsmakterna och partierna tvekar har många skäl: taktiska beräkningar, inte minst inför valen, och härmed följande lurpassning, oro för att insikten om atombombens nödvändighet skall göra det svårare att hävda neutralismen, den vilja att blunda för obehagliga problem som ingår i skickliga politikernas utrustning. Trots allt måste man hoppas att verklig-hetssinnet skall segra. Under de senaste tio åren har dock en rad undvikande floskler saktat letts ut ur debatten: talet om att atombomberna är rätt ofarliga, länge infanterigeneralernas friska metod att förneka det påtagliga, talet om att bra karl reder sig själv och mycket annat. Det är svårt att tro att önsketänkandet, rädslan för att ta ståndpunkt, den avskitliga okunnigheten och den oskyldiga dumheten i denna debatt skall ta hem spelet.

14/7

Det japanska valet

Överhuset i Japan är klart demokratiskt sammansatt, men församlingen väljes på sex år med successiv förnyelse vart tredje år, medan representanthuset utses på fyra år, och medlemsantalet är endast 250 mot representanthusets 467. Då överhuset i huvudsak har mindre makt än representanthuset, brukar överhusvalen inte tilldra sig så stort intresse. Vid de nyss hållna valen av halva antalet medlemmar i överhuset har emellertid en speciell situation förelegat. Regeringen och dess liberaldemokratiska eller om man så vill konservativa majoritet arbetar för en revision av författningen. I första rummet gäller det att avskaffa eller uppluckra de konstitutionella bestämmelser som tar avstånd från all japansk upprustning; vidare vill man öka kejsarens makt eller åtminstone karaktärisera hans ställning i mera monarkistiska och traditionella ordalag, och även en del andra förändringar har diskuterats. För författningsrevision behövs emellertid beslut av båda kamrarna med två tredjedelars majoritet av alla medlemmarna (inte bara av de vid beslutet närvarande). Det är osäkert om regeringen har en sådan majoritet i representanthuset, och därför har man framlagt ett vallagsförslag som anses öka regeringspartiets möjligheter. Vad det övre huset beträffar har läget också varit oklart, men regeringen torde ha räknat på att genom de nu

hållna valen få den önskade kvalificerade majoriteten.

Valet har emellertid gått i motsatt riktning. Regeringspartiet har visserligen förlorat endast 3 mandat, men socialisterna har vunnit 13 mandat på bekostnad av ett parti som står regeringen nära, och kommunisterna har likaledes gått framåt, från 1 till 2 mandat. Följden härav är att regeringen inte lär kunna påräkna mer än 150—160 röster för en författningsrevision, och en sådan under de närmaste tre åren måste alltså anses utesluten. Detta innebär dock inte att varje upprustning blir omöjlig. Japan har redan under de senaste åren i realiteten byggt upp ett försvar med en armé som beräknas omfatta 120 000—130 000 män; den militära organisationen har emellertid med tanke på författningen betecknats som en polis eller milis. Att i viss utsträckning fortsätta på samma väg är säkerligen möjligt, men att genomföra allmän värnplik eller över huvud upprättandet av en mera betydande försvarsmakt lär inte vara tänkbart utan en författningsändring. Det är också möjligt att valnederlaget kommer att leda till sprickor inom regeringspartiet, som i realiteten utgör en koalition, bildad 1955, av två tidigare separata partier. Premiärministern, som är gammal och allmänt anses svag och vacklande, är sannolikt inte mannen att sammanhålla de konservativa i det nya och svårare läget.